

3. *Spoleczeństwo informacyjne*, pod red. Joanny Papińskiej – Kacperek, Wydawnictwo Naukowe PWN S.A., Warszawa 2008.

4. Y. Pachkovsky, *Spoleczeństwo informacyjne: nowe wyzwania dla rozwoju e-commerce na Ukrainie*, [w:] *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, nr 44 (4/2015), część 2.

5. Źródło online: <http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Wschodnioznawstwo/Wschodnioznawstwo-r2015-t-n1/Wschodnioznawstwo-r2015-t-n1-s361-374/Wschodnioznawstwo-r2015-t-n1-s361-374.pdf> [dostęp: 28.03.2018r.]

УДК 001.891(477)

Верба С. Ю.

*аспірант кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань
Тернопільський національний економічний університет*

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ: СУЧАСНА ПРАГМАТИКА

У сучасних структурних трансформаціях наукова діяльність становить підвищений інтерес в Україні. Держава будь-яким чином підтримує та забезпечує розвиток науки. Так, на законодавчому рівні закріплено пріоритетність наукової діяльності як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян. Інтенсивна інтеграція освітньої системи в європейський простір вимагає суттєвого перегляду та приведення у відповідність різних аспектів освітньо-наукової діяльності, що потребує розробки та імплементації нових критеріальних вимог до всіх учасників освітнього процесу.

Звертаємо увагу на те, що розвиток науки тісно пов'язаний і забезпечується фінансуванням. Проте, сьогодні Україна втрачає досить значні кошти на соціальний захист населення, тому на наукову діяльність практично нічого не залишається, і тому, вона здійснюється на досить низькому рівні та охоплює не всі суспільні відносини у цій сфері. В Конституції України вказано, що держава сприяє розвитку науки та встановлення наукових зв'язків України зі світом. А, це означає, що держава повинна приділяти значну увагу фінансуванню наукової діяльності. Загальний рівень фінансування науки є однією з характеристик інноваційності країни, її готовності до побудови суспільства, що базується на знаннях.

Розвиток науки та наукових досліджень майже повністю залежить від стану фінансування державних наукових програм, витрат на підтримку науково-дослідних установ, підтримку наукових та науково-педагогічних працівників. Здійснюючи розгляд стану наукових досліджень в Україні, ми на жаль, спостерігаємо тенденцію до зменшення кількості наукових відкриттів та проведених наукових досліджень. І проблема спостерігається не у відсутності наукового потенціалу чи небажанні науковців та вчених на проведення наукових досліджень, а саме у неналежному здійсненні фінансування наукової галузі [5].

В Україні в науковій сфері до проблем фінансування можна віднести низький рівень залучення іноземних та вітчизняних інвестицій, відсутність проектно-орієнтованого підходу до управління науковою діяльністю, відсутність схеми виконання умов та інституційного забезпечення грантового фінансування, невідповідність рівня видатків Державного бюджету на науку законодавчо визначеним нормам.

Сьогодні наукова діяльність становить підвищений інтерес в Україні. Основним нормативно-правовим актом, що регулює наукову діяльність, є Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Основну наукову діяльність становить освіта. Дослідженню суб'єктів наукової діяльності виділена важлива роль, тому, що саме від них залежить ефективність наукових досліджень та висновків. Закон України «Про вищу освіту» на законодавчому рівні закріплює вимоги до суб'єктивного складу наукової діяльності. Саме на базі вищих навчальних закладів і відбуваються основні фундаментальні наукові дослідження, від яких залежить якість підготовки наукових кадрів та подальше підвищення ефективності науки. До суб'єктів наукової діяльності в умовах розвитку громадянського суспільства в Україні відносяться громадянські наукові організації, які є об'єднаннями вчених для розвитку відповідних напрямів науки, захисту фахових інтересів та взаємної координації науково-дослідної роботи, обміну досвідом (ст.17) [4]. Діяльність громадських наукових організацій регулюється законо-давством про об'єднання громад.

Варто зазначити, що системна сукупність організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи, в Україні є структурованою. В структурі персоналу наукових організацій відбуваються такі зміни як, збільшення частки працівників у державному секторі та зменшення частки працівників у підприємницькому секторі, що вважається негативною тенденцією в контексті інтелектуального потенціалу в економіці держави. Позитивною варто зазначити тенденцію до збільшення кількості вищої кваліфікації.

Інтенсивна інтеграція освітньої системи в європейський простір вимагає суттєвого перегляду та приведення у відповідність різних аспектів освітньо-наукової діяльності, що потребує розробки нових критеріальних вимог до всіх учасників освітнього процесу. У зв'язку з цим нормативно-законодавча база також зазнає суттєвих трансформацій. Наприклад, останні документи в цій сфері: Ліцензійні умови проведення освітньої діяльності закладів освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187) [1]; Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656) [2]; Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам (наказ від 14.01.2016 № 13, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 183/28313) [4]; Порядок присудження наукових ступенів (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567) [3].

Резюмуючи вищеописане слід зазначити, що український уряд в сфері науки та наукової діяльності робить незначні вектори розвитку. Оскільки в Україні в науковій сфері існують такі проблемні аспекти як низький рівень та не координованість залучення іноземних та вітчизняних інвестицій, відсутність проектно-орієнтованого підходу до управління науковою діяльністю, відсутність чіткої схеми виконання умов та інституційного забезпечення грантового фінансування, невідповідність рівня видатків Державного бюджету на науку. Негативні явища в науковій сфері набувають незворотного характеру і є

загрозою для безпеки України, що потребує невідкладних заходів як з боку вищого керівництва країни, так і виконавчої влади усіх рівнів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ліцензійні умови проведення освітньої діяльності (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

2. Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

3. Порядок присудження наукових ступенів (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

4. Про затвердження порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам (наказ від 14.01.2016 р. № 13. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 183/28313) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

5. Христинченко Н.П. Сучасний стан фінансування наукової діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Н.П. Христинченко // Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». – 2015. – Вип. 4. – С. 226-235. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vchfo_2015_4_23.

УДК 008(477)+94(477)

Гомотюк О. Є.

доктор історичних наук, професор
Тернопільський національний економічний університет

ОБРАЗ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В СУСПІЛЬНІЙ / ІНДИВІДУАЛЬНІЙ ПАМ'ЯТІ

Перефразовуючи слова Івана Франка про те, що кожне покоління пересипає хرامину науки по-своєму, відзначу: кожне покоління розуміє, осмислює, оцінює знакові постаті свого народу із позицій власного сьогодення, із потреби визначення векторів руху у майбутнє з метою зрозуміти власну ідентичність. Велетні нації дають нащадкам довготермінові дороговкази, що актуалізуються в історичні моменти, читаються мовою сучасного покоління.

Ми живемо уже в інформаційному суспільстві, але знову і знову намагаємося осмислити велич думок. Ось уже півтора століття поспіль українці вивчають свого генія і Пророка, адже він багатогранний, очевидно ще не до кінця пізнаний. Важливим є не так «кількісне» пошанування, бо у цьому аспекті зроблено чимало. Далеким важливішим є осмислення Поетових думок. «Велетенське явище нашої культури й новітньої історії нашого народу», — у свій час визнавав Є.Маланюк [1, с.15].